

Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Mr. Drs. M.C.G. Keizer
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Datum: 25 augustus 2025

Betreft: Zienswijze Techniek Nederland op Wijziging Besluit bouwwerken leefomgeving en enkele andere besluiten i.v.m. de implementatie van de Richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD IV)

Techniek Nederland verwelkomt de invoering van EPBD IV als een belangrijke stap in het verder verbeteren van de energieprestatie van gebouwen. De EPBD IV introduceert nieuwe, ambitieuze maatregelen die de energietransitie in de gebouwde omgeving versnelt. Een belangrijk element is de invoering van minimale energieprestatie-eisen voor de nationale gebouwenvoorraad. Hiermee moet Nederland op korte termijn 16% van de slecht presterende gebouwen uitfasen, oplopend tot ruim een kwart op de lange termijn. Dit creëert een krachtige impuls voor verduurzamingsmaatregelen en investeringen in energiezuinige oplossingen.

1. Verplichting zon op dak

Techniek Nederland onderschrijft het belang van de voorgestelde verplichting voor zon op dak. Deze maatregel is belangrijk omdat zij bijdraagt aan verduurzaming van de gebouwde omgeving, een gezonde zonnepaneelmarkt en investeringen in de installatiesector van zonnepanelen aantrekkelijk houdt. Tegelijkertijd is het cruciaal dat bestaande relevante stimuleringsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld de Energie-investeringsaftrek (EIA) en de SDE++, volledig behouden blijven, zodat de plaatsing van zonne-energie financieel aantrekkelijk blijft.

De normering voor zon op dak mag echter geen belemmering vormen voor andere klimaattechnieken die op daken geplaatst moeten worden, zoals airco's, warmtepompen en ventilatiesystemen. In de uitwerking van de gebruiksoppervlakte-formule moet daarom expliciet rekening worden gehouden met de huidige én toekomstige installatie van dergelijke technieken.

Belangrijk is dat de verplichting van zon op dak geen onbedoelde negatieve effecten veroorzaakt, zoals het verergeren van de netcongestieproblematiek of het verhogen van terugleverkosten. **Daarom is flankerend stimuleringsbeleid nodig dat de zelfconsumptie van elektriciteit vergroot.** Bijvoorbeeld door te stimuleren dat zonnepanelen gekoppeld worden aan een Energy Management System (EMS) of door het gebruik van elektriciteitsopslag te stimuleren. Daarmee kan opgewekte elektriciteit direct worden benut. Dit draagt bij aan het voorkomen van netcongestie en versnelt de verduurzaming van de gebouwde omgeving.

2. Duurzame mobiliteitsinfrastructuur in en naast gebouwen

Techniek Nederland onderschrijft het belang van duidelijke normering voor de installatie van elektrische laadpunten en de voorbekabeling van laadinfrastructuur. **Laadpunten moeten standaard geschikt zijn voor slim laden. Daarnaast is het essentieel dat laadpalen beschikken over load-balancing, het vermogen om piekbelasting te voorkomen door het laadvermogen dynamisch aan te passen.** Tevens moeten laadpalen actief gekoppeld

worden aan een Energy Management System (EMS), geïntegreerd in de paal of via een extern systeem. Met deze koppeling functioneren laadpunten altijd slim. Alleen zo creëren we écht slimme laadoplossingen, houden we het elektriciteitsnet stabiel en versnellen we de energietransitie op een toekomstbestendige manier.

In het huidige voorstel is vastgelegd dat laadpunten bewoners, gebruikers en bezoekers van een gebouw moeten faciliteren. Met het oog op de snel toenemende vraag naar laadinfrastructuur, zeker in en rondom zero-emissiezones, is het echter noodzakelijk om ook te kijken hoe deze laadpunten, waar mogelijk, toegankelijk kunnen worden gemaakt voor andere gebruikers. Zorg dus voor voldoende publieke laadinfrastructuur, en niet uitsluitend voor private of semipublieke voorzieningen die slechts beperkt beschikbaar zijn voor derden.

Tot slot stelt het voorstel dat het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening een handreiking opstelt over de benodigde en mogelijke maatregelen voor voorbepaling. Techniek Nederland levert hier graag kennis en ervaring, zodat de handreiking aansluit bij de praktijk en toepasbaar is in de sector.

3. Wijzigingen technische bouwsystemen en gebouwautomatisering- en -controlesystemen

Techniek Nederland kijkt positief naar de voorgestelde wijzigingen betreffende GACS eisen en herkent zich in de gekozen gefaseerde en gelaagde aanpak voor technische functionaliteiten binnen verschillende gebouwfuncties. Er zijn echter zorgen over het succes van de implementatie indien niet snel een technische uitwerking van de vereisten wordt opgesteld. Momenteel bestaat er in de markt veel discussie en onzekerheid over welke componenten en in welke mate onderdelen binnen de GACS-functionaliteiten moeten worden uitgevoerd.

Wij dringen er bij de minister op aan, conform haar schrijven in de Nota van Toelichting waarin wordt aangegeven dat de verdere technische uitwerking in de Omgevingsregeling zal worden opgenomen, dat deze uitwerking niet alleen snel en tijdig wordt opgesteld, maar ook wordt toegesneden op specifieke situaties. Om de impact en implicatie van deze wijziging in het Bbl goed te kunnen beoordelen is inzage in de technische uitwerking, en daarmee ook de hoogte van de daadwerkelijk eis nodig. Bij de technische uitwerking zowel voor 'systeem ondersteuning energiegebruik technische bouwsystemen' als de uitwerking van GACS voor >290 kW en >70kW tot < 290 kW vragen wij aandacht voor;

- **Het bepalen van een gedragen methode om het nominaal vermogen van een technische bouwsysteem vast te stellen.** Deze onduidelijkheid speelt al, maar wordt relevanter gezien de gelaagde vereisten voor verschillende nominale vermogensklassen.
- **Er dient duidelijkheid te komen of onder de reikwijdte van de wijzigingen ook decentrale producten behoren.** Bijvoorbeeld InfraRood-panelen en single split aircosystemen zijn volgens de huidige interpretatie geen technisch bouwsysteem voor verwarming maar een duidelijke demarcatie ontbreekt.
- **Er moet duidelijkheid komen voor zowel de woningbouw als utiliteit over de functionele eis om 'te reageren op externe signalen'.** Hierbij wordt nu geen uitleg of definitie van "externe signalen" gegeven. De EPBD verwijst naar 'signals from the grid', maar in Nederland is zo'n mechanisme vanuit de netbeheerder voor gebruikers van het laagspanningsnet niet ingevoerd. Wel wordt het inspelen op dynamische energietarieven genoemd, als optie. Hier moet bij de uitwerking duidelijkheid over komen.

4. Keuringen van verwarmingssystemen, ventilatiesystemen en airconditioningsystemen in gebouwen

Ten aanzien van de wijziging van het Bbl om installatie inspecties voor EPBD keuringen te laten vervallen vragen wij nadrukkelijk aandacht voor het termijn waarop een alternatieve aanpak van kracht moet zijn. De voorgestelde alternatieve aanpak wordt in deze wijziging op hoofdlijnen beschreven, maar het is nog onduidelijk hoe die aanpak er voor de markt zowel technisch-inhoudelijk als procesmatig uit komt te zien. Daarbij ontstaat zorg dat vanaf 1 januari 2026 een verplichte installatiekeuring op energieprestatie beoogd wordt vervangen door een nog niet bestaand vrijwillig marktinstrument. **Wij dringen bij het ministerie aan snel helderheid en daadkracht te tonen bij de totstandkoming van deze alternatieve aanpak.** Daarbij is het van belang dat de effectiviteit en borging in de markt worden getoetst en dat een gedegen sluitstuk wordt geborgd indien gebouwen en gebouweigenaren niet tijdig overgaan op een degelijk functionerend gebouwautomatisering- en controlesysteem of geen doelmatig beheer en onderhoud plegen om tot zuinige gebouwen en installaties te komen. Met het vervallen van de EPBD-keuring vervalt hiermee bovendien een belangrijke stok achter de deur voor onder andere handhaving om gebouweigenaren aan te sporen over te gaan tot duurzaamheidsmaatregelen. Communicatie over GACS en de alternatieve aanpak is een vereiste tot het slagen hiervan, zodat de beoogde aanpak ook maximaal kan bijdragen aan de doelstelling voor betere en energiezuinigere gebouwinstallaties.

Techniek Nederland hecht grote waarde aan de herkenning van de minister dat bij de uitwerking van de alternatieve aanpak aandacht is voor de rol van onafhankelijke expertise zoals die nu beschikbaar is bij de huidige keuringsexperts voor verwarming en koeling. Voor bedrijven en deze opgeleide vakmensen geldt dat met het vervallen de keuring ook werk en expertise wegvalt waarop afgelopen periode geïnvesteerd is. **Wij beschouwen het behoud van deze expertise, niet alleen voor de opschaling van energie-efficiënte gebouwen, maar ook voor de invoering van GACS als de beoogde alternatieve aanpak, als onmisbaar.** Wij benadrukken daarom dat deze expertise bij de uitwerking van dit voorstel deze expertise gebruikt wordt.

5. Milieunormen gebouwde omgeving

De voorgenomen planning uit de Kamerbrief van juli 2025 ([22112-4107](#)) roept nog veel vragen op over de samenhang tussen bestaande Nederlandse normen en de implementatie van de nieuwe normen uit de EPBD IV. Ook het voorliggende voorstel voor de eerste tranche van de implementatie van de EPBD IV biedt onvoldoende duidelijkheid. Vanaf 2028 moet een Whole Life Cycle – Global Warming Potential (WLC-GWP) worden ingediend, terwijl de MPG-eis tot 2030 gehandhaafd blijft. **Dit leidt tijdelijk tot een onwenselijke situatie waarin twee verschillende normen gelijktijdig van kracht zijn, met grote onduidelijkheid tot gevolg die het tempo van verduurzaming van de Nederlandse gebouwenvoorraad belemmert.**

De implementatie van de EPBD IV biedt echter een kans voor de transitie naar één geïntegreerde duurzaamheidsnorm voor gebouwen, die zowel naar materiaalgebruik als energie-efficiëntie kijkt. Hoe eerder daarover duidelijkheid bestaat, hoe beter. Techniek Nederland benadrukt dan ook het belang van één goed werkende norm voor de nieuwbouw.